

ע"פ 5865/14 - פלוני נגד מדינת ישראל, המתלוננת

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 5865/14

לפני:
כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופט א' שהם
כבוד השופט מ' מזוז

המערער: פלוני

נ ג ד

המשיבות:
1. מדינת ישראל
2. המתלוננת

ערעור על הכרעת הדין וגזר הדין של בית המשפט
המחוזי מרכז-לוד (כב' ס. הנשיא, השופט מ'
פינקלשטיין, כב' השופט ל' ברודי וכב' השופט ר' אמיר)
בתפ"ח 35106-01-12

תאריך הישיבה: ז' באב התשע"ה (23.7.2015)

בשם המערער: עו"ד מרוז משה; עו"ד איתי כהן

בשם המשיבות:
פסק-דין
עו"ד דפנה שמואל

השופט מ' מזוז:

1. ערעור על הכרעת דין מיום 20.1.2014 ועל גזר דין מיום 3.8.2014 שניתנו על-ידי בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בתפ"ח 35106-01-12 (כב' סגן הנשיא מ' פינקלשטיין והשופטים ל' ברודי ו-ר' אמיר).

תמצית הליכים

2. נגד המערער הוגש כתב אישום לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד אשר ייחס לו עבירות של מעשי סדום ומעשים מגונים בקטינה. לפי המתואר בכתב האישום, המתלוננת היא ילידת אוקטובר 1995, שהייתה בעת הרלוונטית חברה קרובה של בתו של המערער והתגוררה בשכנות לבית המערער. במועדים בלתי ידועים במהלך השנים 2006-2005, בעת שהמתלוננת הייתה כבת 10-11 שנים, נהג המערער לבצע בה מעשים מגונים ומעשי סדום. הפרשה נחשפה רק כעבור כ- 6 שנים מהתרחשותם. להלן תמצית האירועים, כפי כינויים בהכרעת הדין:

א. האירוע ב"שפע שוק": הקטינה הלכה בשעות הערב לחנות "שפע שוק" הסמוכה לביתה. המערער עמד בסמוך ליד רכבו וקרא לה. כשהמתלוננת נגשה למערער הוא הוביל אותה לחדר המדרגות בבניין מגוריו, שם המערער נגע בשוקיה ומישש את את איבר מינה מעל לתחתוניה.

ב. מספר מקרים של נגיעות: במספר הזדמנויות במהלך התקופה, כאשר המתלוננת הגיעה לבניין מגוריו כדי להיפגש עם בתו של המערער ונתקלה במערער, נהג המערער לנגוע וללטף את איבר מינה של המתלוננת מתחת לתחתוניה.

ג. אירוע הסבון: במקרה אחד, בחדר המדרגות של הבניין, ביקש המערער מהמתלוננת להסיר את תחתוניה, והוא נגע באיבר מינה באצבעותיו. היא התלוננה שהמקום שורף לה, והוא הוביל אותה למחסן שבחדר המדרגות וסגר אותה בתוכו. המערער הביא מדירתו סבון נוזלי וביקש מהמתלוננת למרוח אותו על איבר מינה.

ד. אירוע השתן: בחדר המדרגות של הבניין המערער נגע באיבר מינה של המתלוננת. היא חשה צורך להטיל את מימיה, והמערער הורה לה לעשות כן על הרצפה. בהמשך הביא המערער חולצה וניגב את השתן מהרצפה.

ה. מעשה סדום הראשון: המתלוננת הגיעה לבית המערער לבקר את בתו של המערער, חברתה. המערער פתח את הדלת, הכניס את המתלוננת לבית למרות שבתו לא הייתה בבית, הוציא את איבר מינו ממכנסיו ואמר למתלוננת "תכניסי את זה לפה". היא שאלה בתמיהה "את זה לפה?" והוא השיב בחיוב. המתלוננת עשתה את שהתבקשה, תוך שהמערער מכוון את ראשה לאיבר מינו ומחדירו לפיה.

ו. מעשה סדום השני: בהזדמנות נוספת שהגיעה המתלוננת לבקר את בתו של המערער, הוא הכניסה לביתו אף שבתו לא הייתה בבית. הוא הוציא את איבר מינו ואמר למתלוננת להכניסו לפיה, באומרו "מהר מהר שלא ישמעו". המתלוננת עשתה כדבריו.

ז. מעשה סדום השלישי - בחניון: המתלוננת הייתה בדרכה לחגיגה שהתקיימה בצהרון בו נהגה לשהות בשעות אחר הצהריים. המערער יצא מחנות "שפע שוק" והציע להסיעה לשם ברכבו. המערער ביקש מהמתלוננת להתכופף במהלך הנסיעה, כדי שלא יראו אותה, עד שחנה את רכבו בחניון. הוא והמתלוננת יצאו מהרכב, ואז הוא הוציא את איבר מינו וסימן למתלוננת להכניסו לפיה, והיא עשתה כדבריו.

3. בגין מעשיו אלה הורשע המערער, לאחר ניהול הוכחות, ב- 3 עבירות של מעשה סדום בנסיבות אינוס - עבירות לפי סעיף 347(ב) בנסיבות סעיף 345(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ג-1973 (להלן: החוק או חוק העונשין), ובמספר עבירות של מעשים מגונים בקטינה - עבירות לפי סעיף 348(א) בנסיבות סעיף 345(א)(3) לחוק. יצוין כי המערער זוכה מאירוע אחד של מעשה מגונה שנכלל בכתב האישום, שכונה "האירוע בקומה העליונה", אודותיו סיפרה המתלוננת רק בהודעתה השלישית במשטרה, לאחר שאחותה הצעירה, לה סיפרה על המעשים בזמן אמת, הזכירה לה אותו עם חשיפת הפרשה. אך המתלוננת לא זכרה בדיוק את פרטי האירוע, ועל כן החליט בית המשפט לזכות את המערער מאירוע זה מחמת הספק.

4. הכרעת הדין מיום 20.1.2014, המשתרעת על 140 עמודים, מפורטת ומנומקת היטב. הרשעת המערער נסמכה בעיקרה על אומן מלא שנתן בית המשפט בעדות המתלוננת. בית המשפט ניתח בפירוט רב את עדות המתלוננת ומצא אותה כ"עדות אותנטית, עקבית ואמינה". לעדות המתלוננת מצא בית המשפט חיזוקים בעדויות שונות, כולל עדויות אמה של המתלוננת ושתי אחיותיה, שלאחת מהן סיפרה על מעשי המערער בזמן אמת, וכן עדויות חברותיה ועדות העובדת הסוציאלית בפנימייה בה שהתה בעת חשיפת הפרשה.

לעומת זאת, עדותו של המערער נמצאה כעדות "מתפתלת ורצופת סתירות ותמיהות בעניינים מהותיים", כאשר גם טענת ההגנה העיקרית שלו, לעניין מעשי סדום שיוחסו לו, בדבר אין-אונות מוחלטת שממנה סבל כנטען בתקופה הרלבנטית, קרסה לנוכח העדויות שנשמעו לענין זה.

5. ביום 3.8.2014 ניתן גזר הדין. בית המשפט קבע, כי עבירות מין שבוצעו בילדה צעירה מאוד ראויות לענישה מחמירה, וכי המערער ניצל את תמימותה של המתלוננת ואת מעמדו כדמות סמכותית בעיניה, ופגע בה מינית שוב ושוב, פגיעות שהסבו לה נזקים. המערער אף הכפיש את המתלוננת באופן מיותר כחלק מהגנתו. מנגד, בית המשפט התחשב בעובדה שהמעשים לא כללו הפעלת כוח. כן נלקחו בחשבון גילו ומצבו הבריאותי של המערער. בית המשפט קבע מתחם ענישה של 4-8 שנות מאסר לכל מעשה סדום ומתחם של 1-3 שנות מאסר לכל מעשה מגונה. ובסופו של דבר השית על המערער את העונשים הבאים: 8 שנות מאסר בפועל, 12 חודשי מאסר על תנאי, שלא יעבור בתוך 3 שנים מיום שחרורו עבירת פשע לפי סימן ה' לפרק י' לחוק העונשין, וכן 6 חודשי מאסר על תנאי, שלא יעבור בתוך 3 שנים מיום שחרורו עבירת עוון לפי סימן ה' לפרק י' לחוק. כן חויב המערער בתשלום פיצויים למתלוננת בסך 100,000 ₪ ב- 25 תשלומים חודשיים רצופים ושווים.

בקשת המערער לעיכוב ביצוע עונשו נדחתה, ועל כן הוא החל ביום 20.10.2014 לרצות את המאסר שנגזר עליו.

הערעור

6. ערעור המערער, בכתב ובעל-פה, מתמקד בתקיפת מהימנות עדותה וגרסתה של המתלוננת. לטענתו, אין אמנם "ראיה ניצחת" להפרכת גרסתה של המתלוננת, אך לדבריו יש הצטברות של תמיהות וקשיים בגרסת המתלוננת המובילה למסקנה, כי בית משפט קמא שגה כאשר בחר לקבל את גרסתה ולהעדיפה על גרסת המערער.

התמיהות והקשיים בהם ריכז המערער את טיעונו היו אלה: מיקום האירועים - לגרסת המערער אין זה סביר כלל כי בבנין מגורים הומה אדם יוכלו להתרחש המעשים שהמתלוננת ייחסה לו שאירעו בביתו או בחדר המדרגות; אין-אונות - לטענתו סבל מאין-אונות מוחלטת והמפגשים עם המתלוננת היו אקראיים כך שמעשי סדום שיוחסו לו לא היו אפשריים; נזל הזרע - לדבריו, בשתי הודעותיה הראשונות במשטרה טענה המתלוננת שבמקרה אחד של מעשה סדום הייתה פליטת זרע, ורק לאחר שנודע לה שהוא טוען לאימפוטנציה חזרה בה מטענה זו; וכבישת התלונה - התלונה באה רק כ- 6 שנים לאחר האירועים, וההסבר שניתן לכך היה תמוה ולא משכנע.

לטענת המערער, בית המשפט קמא אמנם התייחס לתמיהות ולקשיים שהעלה, אך לדבריו לא ייחס להם משקל הולם, כמו גם לאי-דיוקים ולסתירות בעדות המתלוננת ובהודעותיה במשטרה. לגרסת המערער, ביסוד התלונה עמדה התנהגותה הלא צנועה של המתלוננת בבית ובפנימייה, שהרחיקה אותה מבני משפחתה, והיא בדתה את כל הסיפור על מעשי המערער כדי לזכות מחדש באהדתם.

המערער טען גם נגד החיזוקים שמצא בית המשפט לעדות המתלוננת. לשיטתו, עדות האחות א' מופרכת וסותרת את דברי המתלוננת; עדויות חברותיה, אחותה הגדולה והעובדת הסוציאלית אינן מהוות חיזוק. לגרסתו, אם המתלוננת החליטה לבדות תלונה, הרי שהעובדה שחזרה על הסיפור בפני אנשים נוספים לא מלמדת על אמיתות הסיפור.

7. לחלופין נטען, כי אם תותר ההרשעה על כנה, על בית המשפט להקל בעונש שנגזר על המערער, שהוא אדם נורמטיבי ללא עבר פלילי, ומצבו הרפואי הדרדר והחמיר בשנים האחרונות. נטען כי פסקי הדין אליהם הפנה בית המשפט בגזר הדין ניתנו לגבי מעשים שבוצעו בנסיבות חמורות יותר. כן נטען כי יש להפחית את סכום הפיצויים בו חוייב לטובת המתלוננת, שכן המערער אינו עובד מפאת מצבו הבריאותי, ואשתו היא המפרנסת היחידה של הבית, וידם אינה משגת לשלם את סכום הפיצוי שהוטל, שהוא בלאו הכי גבוה משנפסק במקרים אחרים.

8. מנגד טענה באת כוח המדינה, כי הכרעת הדין מפורטת, מנומקת ומבוססת על קביעות מהימנות חד משמעיות שהביאו לדחיית גרסת המערער, וכי הערעור לא מגלה כל עילה להתערבות. לטענת המדינה, בית המשפט קמא מצא את עדות המתלוננת מהימנה וכנה, ללא הגזמות וללא נסיון "לנפח" את האירועים. בית המשפט נתן מענה מפורט ומשכנע לתמיהות ולקשיים הנטענים ואין עילה להתערב במסקנותיו.

לטענת המדינה, צדק בית המשפט כאשר מצא בעדויות עדי התביעה משום חיזוקים לעדות המתלוננת. עדות האחות א' הייתה כנה ולא ניסתה להשחיר את פני המערער, והעדויות האחרות היו עקביות בהתייחסן למצבה של המתלוננת לפני ואחרי חשיפת הפרשה. המערער גם לא הצליח לבסס מניע הגיוני להגשת תלונת שווא מצד המתלוננת כאשר ברור שהתלונה שהגישה עלולה דווקא להיות בעלת השפעה שלילית על חייה ועל האפשרויות שלה לשידוך. טענת המערער בדבר התרחקות של המתלוננת מבני משפחתה, אשר בעטיה היא בדתה כביכול את תלונה, אין לה כל תימוכין בחומר הראיות.

9. ובאשר לעונש, טוענת המדינה כי העונש שהושת על המערער הולם את חומרת מעשיו, את הנזק שגרם לילדה צעירה בשנים ואת הצורך בהרתעה. כן נטען כי בקביעת העונש ניתן משקל ממשי לנסיבות האישיות של המערער, ובפרט למצב בריאותו. ובאשר לפיצויים, נטען כי המערער טרם שילם את הפיצויים בהם חויב, על אף שהמרכז לגביית קנסות פרס עבורו את התשלומים. כן הוגשה לנו התנגדות המתלוננת להפחתה מסכום הפיצויים, הנובעת בעיקר מן הצורך שלה בטיפול על מנת להתגבר על הנזקים שגרמו לה מעשיו של המערער.

דיון והכרעה

א. הערעור על הכרעת הדין

10. לאחר עיון אני סבור שדין הערעור על הכרעת הדין להידחות. לאחר בחינת הדברים לא מצאתי כי נפל כל פגם בממצאיו ובמסקנותיו של בית המשפט קמא, או כי יש בטענות המערער כדי להצדיק התערבותנו בהכרעת דינו של בית המשפט.

11. טענות המערער בכתב הערעור, כמו גם בעיקרי הטעון שהגיש ובטיעון בעל-פה של בא כוחו, מכוונות - כל כולן - נגד האמון שנתן בית משפט קמא בעדות המתלוננת ובעדויות עדי התביעה, בהם מצא חיזוק לעדות המתלוננת, ומאידך, בחוסר האמון שנתן בעדות המערער ובגרסתו. המערער מעלה כאמור תמיהות וקשיים שונים בגרסת המתלוננת. ואולם, "לא מספיק להצביע על שורה של תמיהות, אפילו הן רבות, אלא צריך שתהיינה עובדות המראות בעליל שלא יכול היה השופט להתרשם כפי שהתרשם" (ע"א 525/78 סנובסקי נ' לבון, פ"ד לד(4) 266, 270 (1980); ע"פ 993/00 נור נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(6) 205, 222-220 (2002); ע"פ 6295/05 וקנין נ' מדינת ישראל, פסקה 40 (25.1.2007)).

12. נקודת המוצא לענייננו היא ההלכה לפיה אין דרכה של ערכאת הערעור להתערב בממצאי עובדה ומהימנות של הערכאה הדיונית (ע"פ 9352/99 יומטוביאן נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(4) 646, 632 (2000); ע"פ 1442/06 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 23 (1.9.2008); ע"פ 8146/09 אבשלום נ' מדינת ישראל, פסקאות 13-21 (8.9.2011), להלן: ענין אבשלום); מרדכי קרמניצר "קריטריונים לקביעת ממצאים עובדתיים והתערבות ערכאת ערעור בממצאים המתייחסים למהימנות של עדים" הפרקליט לה 407 (1983)). בית משפט זה עמד לא פעם על היתרון של הערכאה הדיונית בהערכת מהימנותם של עדים:

"אני סבורה כי ניתן או רצוי להקל ראש בערכה של ההתרשמות הבלתי-אמצעית מן העדים העולים על דוכן העדים, מספרים את סיפורם ונחשפים ברגעי חולשה, מבוכה וכאב. להתרשמות מן העד יש חלק נכבד בהערכתו של שופט את עדותו ואת מהימנותה. ההתרשמות הבלתי-אמצעית מן העדויות, מן האופן בו מוסרים העדים את דבריהם, מהתנהגותם לאורך מתן עדותם, היא מיתרונותיה הגדולים של הערכאה הדיונית. לא ניתן להשוות בין שופט הערכאה הדיונית בפניו מתייצבים העדים, הוא רואה את עויות פניהם בשלבים שונים של העדות ושומע את נימת הדברים ואת רעידת הקול, לשופט בית משפט שלערעור, הניזון מן הפרוטוקול בלבד, מן הדף שאין לו קול ואין לו פנים. למראה עיניים ולמשמע אוזניים יש חשיבות" (ע"פ 1442/06 הנ"ל, פסקה 23).

כלל זה, הידוע ככלל אי ההתערבות, משקלו רב במיוחד בעבירות מין, בהן יש משקל רב ומיוחד להתרשמות הבלתי אמצעית של הערכאה הדיונית מהעדים, בעיקר מעדויות קורבן העבירה מזה והנאשם מזה:

"יתרונה של הערכאה הדיונית בקביעת מהימנות גרסאות וקביעת ממצאי עובדות על יסודן בולט במיוחד בעבירות מין, שבהן קביעת הממצאים מתבססת על גרסאות סותרות של שני המעורבים בפרשה, והאפשרות להיעזר בעדויות אובייקטיביות, חיצוניות לאירוע, היא מוגבלת ביותר. בנסיבות אלה, התרשמות באמצעות החושים וסימני האמת העולים במשפט, מקבלת חשיבות וערך מיוחדים" (ע"פ 6295/05 הנ"ל).

וראו גם: ענין אבשלום, פסקה 18; ע"פ 6375/02 בבקוב נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(2) 419 (2004); וע"פ 5582/09 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 83 (20.10.2010) והאסמכתאות הרבות המפורטות שם.

13. המקרה דנן הוא מקרה מובהק להחלת הלכה זו. מדובר כאמור בהכרעת דין שכל כולה קביעות של ממצאי מהימנות ועובדה לגבי המערער מזה, ולגבי המתלוננת ועדי החיזוק מזה. גם ערעור המערער, כמצוין לעיל, ממוקד כל כולו בממצאי המהימנות של בית המשפט. פסק דינו של בית משפט קמא גם מפורט מאוד ומתמודד באופן רציני ומנומק עם כל הטענות שהועלו והסתירות והקשיים שנטענו. בערעורו אין המערער מצביע לדעתי על כל נימוק של ממש העשוי להצביע על כך שהערכאה הראשונה לא ביצעה נאמנה את תפקידה בקביעת ממצאיה, או שיש בו כדי להצדיק את התערבותנו בהכרעת הדין. למרות האמור, אתייחס להלן, בתמצית, לטענותיו העיקריות של המערער לענין הכרעת הדין.

14. כללי: מהימנות המתלוננת והמערער -

כמצוין לעיל, בית המשפט מצא את עדות המתלוננת כ"עדות אותנטית, עקבית ואמינה. עדותה כללה פרטים עובדתיים רבים שעל רובם המכריע, המשמעותי, חזרה בעקביות, ללא סתירות, בהודעותיה במשטרה ובעדותה בבית המשפט. ניתן היה להתרשם לאורך כל עדותה, וכן מצפייה בקלטות ההובלה וההצבעה, מעדינותה, מכנותה ומהקפדתה לדייק בעובדות. [היא] הותירה רושם של נערה ישרה ונעדרת ערמומיות או תחכום הדרושים לצורך טפילת אשמת שווא. חלק מהמצבים המתוארים בעדותה ה[ם] כאלה שקשה להאמין שאדם יבדה מלבו" (פסקה 393 להכרעת הדין).

בהמשך לכך עמד בית המשפט בפירוט רב על הטענות לאי דיוקים או סתירות שהועלו על ידי המערער. והגיע למסקנה כי אין מדובר באי-דיוקים או בסתירות שיש בהם כדי לפגוע במהימנותה. בית המשפט קמא קבע כי אם בכלל מדובר בסתירות, הרי שאין אלה סתירות משמעותיות הגורעות מהמהימנות של המתלוננת, והדבר נכון במיוחד שעה שהן הודעות במשטרה והן העדות בבית המשפט נמסרו למעלה משש שנים לאחר האירועים המתוארים, שאירעו בעת שהמתלוננת הייתה ילדה רכה בשנים, בת 10-11 שנים בסך הכול.

מנגד, באשר לעדות המערער קבע בית המשפט קמא, כי "עדות הנאשם היא עדות מתפתלת ורצופת סתירות ותמיהות בעניינים מהותיים" (פסקה 444 להכרעת הדין). בית המשפט קבע שהגרסאות שהמערער מסר מלאות סתירות ותמיהות ואינן מתיישבות זו עם זו, מתוך נסיון להרחיק עצמו באופן קיצוני ולא הגיוני מהמעשים שיוחסו לו.

המערער מצדו לא רק שלא היה אמין, בלשון המעטה, בעיני בית המשפט, אלא גם לא הצליח לבסס מניע הגיוני להגשת תלונת שווא מצד המתלוננת, כאשר ברור שהתלונה שהגישה עלולה דווקא להיות בעלת השפעה שלילית על חייה ועל האפשרויות שלה לשידוך, כבת למשפחה חרדית. גם טענת המערער בדבר התרחקות של המתלוננת מבני משפחתה, אשר בעטייה היא בדתה כביכול את תלונה, אין לה כל תימוכין בחומר הראיות.

15. החיזוקים לעדות המתלוננת -

חיזוק משמעותי לעדות המתלוננת נמצא בעדותה של אחותה הצעירה א', אשר העידה שהמתלוננת סיפרה לה על מעללי המערער בזמן אמת. עדות האחות נמצאה מהימנה על ידי בית המשפט. בית המשפט התרשם מכך שהיא לא חששה לציין כשלא זכרה פרטים מסוימים, או לומר שאחותה (המתלוננת) לא סיפרה לה את כל הפרטים, אך במה שסיפרה היא עמדה בביטחון על דבריה. בית המשפט הדגיש כי הגם שהמתלוננת לא סיפרה את כל הפרטים לאחותה, שהייתה באותה עת כבת 9 בלבד, "הרי שעצם העובדה שסיפרה ל[א'] על המעשים בזמן אמת, משמעותית ביותר, ומהווה חיזוק רב ערך לעדותה" (פסקה 435 להכרעת הדין).

בנוסף לעדותה של א' מצא בית המשפט חיזוק גם בעדויותיהן של אם המתלוננת, של אחות נוספת שלה, של שתי חברות ושל עובדת סוציאלית בפנימייה, שאותה גם כן שיתפה המתלוננת בסודה. עדויות אלה הצביעו על עקביותה של המתלוננת, ואף לימדו על מצבה של המתלוננת לפני ואחרי חשיפת הפרשה ועל השינוי החיובי שהיא עברה בעקבות חשיפת הפרשה.

16. טענת האין-אונות -

טענת ההגנה העיקרית של המערער בעניין שלושה מעשי סדום שיוחסו לו הייתה שהוא סבל מאין-אונות מוחלטת בתקופה הרלבנטית ולכן לא יכול היה להגיע לזקפה לצורך קיום מין אוראלי. אלא שטענה זו קרסה לנוכח העדויות שנשמעו לענין זה.

ד"ר זגורי, רופאת המשפחה של המערער ואשתו, העידה כי השניים לא דיווחו באותה תקופה על חוסר תפקוד מיני או על אין-אונות מוחלטת אלא רק על ירידה בתפקוד המיני, ועל "ירידה בתדירות ולא ביכולת". כן העידה שהמערער ואשתו סיפרו על תכשיר מסוים שנטל המערער ש"מאוד עזר לו". כן ציינה שאין לשלול את האפשרות שהמערער יכול היה להגיע לזקפה ספונטנית, גם אם לא מלאה, שנראתה לעין המתלוננת כאיבר זקוף. בית המשפט העדיף את עדותה של ד"ר זגורי, אותה מצא אמינה ונטולת פניות, על פני עדויותיהם "הרעועות והבלתי אמינות" של המערער ואשתו (פסקה 473 להכרעת הדין).

כן קבע בית המשפט כי עדותו של ד"ר סיבי מטעם ההגנה רק חיזקה את ראיות התביעה לענין זה. מחקירתו של זה עלה כי הבדיקה שערך למערער עובר לעדותו, בה מצא שאין למערער זקפה תקינה, לא בוצעה במעבדת שינה כנדרש, ולכן אין לה תוקף. ומכל מקום קבע בית המשפט, הבדיקה מתייחסת למועד עריכתה, היינו שנים רבות לאחר האירועים מושא כתב האישום, ואין בה כדי ללמד על מצבו של המערער בתקופה הרלבנטית.

17. נזל הזרע -

בשתי הודעותיה הראשונות במשטרה (נ/1 ו- נ/2) ציינה המתלוננת פליטת זרע באחד המקרים של מעשה סדום. לאחר מכן, בשיחה עם הפסיכולוגית, היא ביזמה, סיפרה לפסיכולוגית ששגתה בענין זה והיא מרגישה לא נוח ואינה יודעת כיצד לתקן את הטעות. בסיוע הפסיכולוגית היא הופנתה למסירת הודעה מתקנת במשטרה (נ/3), בה הסבירה שהדברים היו בטעות ובהיסח הדעת בתשובה לשאלת החוקרת, ועל גרסתה זו חזרה גם בעדותה בבית המשפט. לטענת המערער, המתלוננת שינתה את גרסתה כאמור לאחר שנודע לה שהמערער טוען לאימפוטנציה, דבר המצביע על חוסר מהימנותה.

בהכרעת הדין התייחס בית המשפט בפירוט לטענה זו. בית המשפט לא סבר שההודעות הראשונות נאמרו מתוך כוונה לשקר, וקבע כי מעדותה של המתלוננת, שנתמכה בעדות הפסיכולוגית, הוא השתכנע שמדובר אכן בטעות כנה שהעיקה מאוד על המתלוננת למשך מספר ימים עד לתיקונה כאמור. בית המשפט מצא כי המוטרדות הגדולה של המתלוננת בענין זה, עליה העידה הפסיכולוגית, ורצונה לתקן את המעוות, מיוזמתה, דווקא תומכים במהימנותה ולא להיפך (פסקה 408 להכרעת הדין).

אשר לטענה ששינוי הגרסה בא לאחר שנודע למתלוננת שהמערער טוען לאין-אונות, העירה בצדק באת כוח המדינה, שגם לאחר תיקון הגרסה לגבי נזל הזרע, המשיכה המתלוננת לעמוד על גרסתה שאיבר מינו של המערער היה "חזק ועומד" בעת האירועים של מעשי סדום (עמ' 99 לפרוטוקול), ואילו ביקשה להתאים את גרסתה לטענת האין-אונות של המערער היה ניתן לצפות שתתקן את גרסתה גם, ואולי בעיקר, בנקודה זו.

18. כבישת התלונה -

בית המשפט גם לא מצא בחשיפה המאוחרת של האירועים על ידי המתלוננת כגורם העשוי לגרוע ממהימנות גרסתה. המתלוננת סיפקה הסברים לכך, כי נוכח הרקע החרדי שממנו באה היא לא חשה פתיחות לשוחח על הנושא. היא אף פחדה מהשלכות התלונה על המערער ובני משפחתו וחשה אשמה ובושה. הסברים אלה נמצאו סבירים והגיוניים בנסיבות הענין, וקיבלו חיזוק בעדויות שנשמעו בפני בית המשפט, על ידי העובדת הסוציאלית ועל ידי אמה של המתלוננת וחברותיה. מעדויות אלה עלה כי בחברה החרדית לא נהוג לשוחח על עניינים כאלה, וכי בין המתלוננת לאמה לא הייתה פתיחות שאפשרה לה להעלות בפניה את הנושא. המתלוננת גם הסבירה כי חשה אשמה לאירועים בשל אי התנגדותה למעשי המערער, הסבר שקיבל חיזוק מעדות העובדת הסוציאלית.

דומה שאין עוד צורך לומר כי כבישת תלונה על ידי נפגעת עבירות מין, אינה תופעה חריגה ואינה פוגמת, כשלעצמה, באמינות התלונה, במיוחד כאשר מדובר בקורבן עבירות מין קטינה רכה בשנים (ע"פ 2485/00 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(2) 918, 925-926 (2001)). נפגעי עבירות מין, ובמיוחד נפגעי עבירות מין קטינים "עשויים להשתוות זמן רב עד לחשיפת הפגיעה בשל גורמים פסיכולוגיים וחברתיים, המקשים עליהם להתמודד עם האירוע ועם תוצאותיו" (ע"פ 7880/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 36 (11.5.2015)). בעת האירועים דן הייתה המתלוננת ילדה בת 10-11 שנים בלבד, ואף בעת שאזרה אומץ לחשוף את האירועים, כעבור כ- 6 שנים, הייתה עדיין קטינה. בנוסף, מדובר בילדה בת למשפחה חרדית, בחברה חרדית, סביבה בה שיח על ענייני מין אינו מן המקובלות.

19. מיקום האירועים -

טענת המערער לענין זה הייתה כזכור, כי אין זה סביר כי בבנין מגורים בו מתגוררות משפחות רבות יוכלו להתרחש האירועים שלטענת המתלוננת אירעו בחדר המדרגות או בביתו. טענה זו היא טענת סברה כללית. אין בידינו מידע קונקרטי ופרטים לגבי נוכחות בבנין ובבית המערער בימים ובשעות הרלבנטיות. מדובר היה במעשים אקראיים תוך ניצול הזדמנויות, וממילא סביר שהם יצאו לפועל באותן הזדמנויות בהן לא הייתה נוכחות אחרים בסביבה.

20. סיכומם של דברים: מכל המקובץ עולה, אפוא, שאין כל עילה להתערבות בהכרעת הדין ובממצאיו ובמסקנותיו של בית המשפט קמא, אשר הפך כל אבן ודן באריכות וביסודיות בכל טענה ובכל קושי וקבע ממצאים ברורים וחד משמעיים. לא מצאתי כאמור כי יצאה שגגה מתחת ידו של בית משפט קמא, ועל כן יש לדעתי לדחות את הערעור על הכרעת הדין.

ב. הערעור על גזר הדין

21. המערער טען כי העונש שהוטל עליו מופרז לחומרה בהתחשב ברמת הענישה הנוהגת בעבירות כגון אלה וכי מן הראוי להקל בעונשו לאור נסיבותיו האישיות. כן נטען שהמערער הוא אדם נורמטיבי ללא עבר פלילי, ומצבו הרפואי הדרדר והחמיר בשנים האחרונות. מנגד, טענה המדינה כי העונש שהושת על המערער הולם את חומרת מעשיו, את הנזק שגרם לילדה צעירה בשנים ואת הצורך בהרתעה. כן נטען כי בקביעת העונש ניתן משקל ממשי לנסיבות האישיות של המערער, ובפרט למצב בריאותו.

22. כידוע, לא בנקל תתערב ערכאת הערעור בעונש שנגזר על ידי הערכאה הדיונית. התערבות ערכאת הערעור מצומצמת ל"נסיבות שבהן הערכאה הדיונית נכשלה בטעות או שהעונש שנגזר על ידה חורג במידה קיצונית מן העונשים המוטלים בדרך כלל בנסיבות דומות" (ע"פ 5057/06 אגבאריה נ' מדינת ישראל (3.5.2007); ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל (29.1.2009); ע"פ 1242/97 גרינברג נ' מדינת ישראל (3.2.1998); ע"פ 8704/08 הייב נ' מדינת ישראל (23.4.2009)). איני סבור כי מקרה זה נמנה עם המקרים חריגים המצדיקים את התערבותו.

23. בשורה של פסקי דין עמד בית משפט זה על החומרה המיוחדת של עבירות מין בקטינים, ועל הצורך בהטלת עונשים משמעותיים ומרתיעים על המבצעים של עבירות כאלה. בית משפט זה הדגיש את האינטרס הציבורי החיוני ואת ההכרח במדיניות ענישה החלטית ומחמירה בעבירות מין בקטינים, ונקבע כי בעבירות כגון אלה יש לבכר את שיקולי הגמול וההרתעה על פני הנסיבות האישיות (ע"פ 4327/12 פלוני נ' מדינת ישראל (5.6.2013); ע"פ 6690/07 פלוני נ' מדינת ישראל (10.3.2008); ע"פ 9012/08 פלוני נ' מדינת ישראל (23.1.2012)). עמד על כך חברי השופט ס' ג'ובראן בפסק דינו בע"פ 150/09 פלוני נ' מדינת ישראל (6.5.2010), שם קבע:

"... בהתאם לתכלית החברתית והמוסרית ביסוד דיני העונשין אנו מצווים בראש ובראשונה להגן על שלומם ושלמותם הגופניים והנפשיים של הקטינים חסרי הישע, והעונשים שבית המשפט גוזר על נאשמים הפוגעים בערכים אלו צריכים לשקף את סלידתה של החברה מהמעשים המבחילים ולהרתיע כאמור עבריינים פוטנציאליים אחרים (ע"פ 5484/09 פלוני נ' מדינת ישראל, פס' 5 (17.11.2009)). בהתאם לכך, נקבע כי יש להטיל על המבצע עבירות מסוג זה עונשים

כבדים ביותר, כגמול על מעשיו ומתוך ביטוי לסלידתה העמוקה של החברה ממעשים אלו." (פסקה 13 לפסק הדין).

24. מעשי המערער חמורים מאוד. הוא ניצל את תמימותה של שכנתו הקטינה ואת יראת הכבוד שרחשה לו כמבוגר לפגיעות מיניות חוזרות ונשנות. כעולה מתסקיר נפגעת העבירה שהוכן בעניינה של המתלוננת, מעשיו המכוערים של המערער פגעו במתלוננת בגיל צעיר, בשלב של טרום התפתחותה המינית, ובמשך תקופה ארוכה היא נאלצה להתמודד עם הפגיעות המיניות שעברה בדרך של הדחקה רגשות, ניתוק ורגשות אשם. כבת למשפחה חרדית, מעשי המערער גרמו למתלוננת גם לבלבול ולקושי בניהול אורח החיים הדתי. המעשים פגעו באמונתה בעולם ובעצמה, וגרמו לה נזקים בהיבט הרגשי והתפקודי. המתלוננת נאלצה גם להתמודד עם תגובות מעליבות מצד משפחת המערער. בסיכום התסקיר נקבע כי אין ספק שהמתלוננת סבלה נזקים קשים וקיים גם סיכון לפגיעה חוזרת במצבי לחץ ומשבר עתידיים. כן נקבע שהיא זקוקה להמשך סיוע טיפולי ומלווה ארוך טווח, וכי הטלת פיצוי כספי על המערער תסייע לה בתהליך ההחלמה.

25. מעבר למעשיו החמורים מושא הרשעתו, ראויים לגינוי גם ניסיונות המערער להכפיש את המתלוננת כחלק מהגנתו. טענותיו בדבר אי צניעותה של המתלוננת ובאשר להתנהגותה, מוטב היה להן שלא היו מועלות, וטוב עשה בית המשפט קמא משראה בהן חלק מהנסיבות הקונקרטיות המצדיקות החמרה בעונש המערער.

המתלוננת לעומת זאת ראויה להערכה רבה על אומץ הלב שהפגינה בחשיפת מעשי המערער בגיל צעיר יחסית, חרף הקשיים המיוחדים עמם היא נאלצה להתמודד, בין היתר נוכח מאפייני החברה החרדית שהיא והמערער הם חלק ממנה.

26. בית המשפט קמא עמד על חומרת מעשי המערער ועל הצורך בענישה מחמירה. אך לצד זאת זקף לזכות המערער כמה נסיבות מקלות: גילו המתקדם, עברו הפלילי הנקי ואף היותו איש חסד. בית המשפט גם לא התעלם ממצבו הבריאותי של המערער. בית המשפט הדגיש כי אלמלא נסיבות מקלות אלה היה מקום להטיל על המערער עונש מאסר חמור יותר.

27. העונש שנגזר בענייננו על המערער אינו חורג לחומרה מהענישה הנוהגת, ואולי אף נוטה במידת מה לקולה (ראו למשל: ע"פ 4524/11 פלוני נ' מדינת ישראל (17.6.2013); ע"פ 150/09 הנזכר לעיל; ע"פ 2632/13 פלוני נ' מדינת ישראל (9.12.2014); ע"פ 1117/13 פלוני נ' מדינת ישראל (2.6.2014); ע"פ 2480/09 פדלון נ' מדינת ישראל (7.9.2011); וע"פ 5382/11 פלוני נ' מדינת ישראל (10.5.2012)).

גזר הדין העניק אפוא את המשקל הראוי לכל הנסיבות הרלוונטיות. בית המשפט עמד בפירוט רב גם על הענישה הנוהגת, תוך נסיון לחלץ מתוכה את המקרים בעלי מאפיינים דומים לענייננו. בכל אלה עשה בית המשפט קמא את מלאכתו נאמנה ואיני מוצא כל עילה להתערבותנו בגזר הדין.

28. לבסוף באשר לטענת המערער כי יש להפחית את סכום הפיצויים בו חויב לטובת המתלוננת, מאחר שהוא אינו עובד בשל מצבו הבריאותי, ואשתו היא המפרנסת היחידה של הבית, וידם אינה משגת לשלם את סכום הפיצוי שהוטל, שהוא גם גבוה מהנהוג במקרים אחרים.

המדינה מתנגדת להפחתת סכום הפיצויים שנקבע. כמו כן הוגשה לנו, באמצעות באתר כוח המדינה, התנגדות המתלוננת להפחתת מסכום הפיצויים, הנובעת בעיקר מן הצורך שלה בטיפול על מנת להתגבר על הנזקים שגרמו לה מעשיו של המערער. לכך יש להוסיף, כי המערער טרם שילם את הפיצויים בהם חויב, על אף שהמרכז לגביית קנסות פרס עברו את התשלומים.

גם טענה זו של המערער דינה להידחות. סכום הפיצויים בו חויב לטובת המתלוננת אמנם אינו מן הנמוכים, אך אינו בלתי סביר בהתחשב במכלול נסיבות הענין ובנזקים שגרם למתלוננת. הלכה היא, כי ככלל אין מקום להתערב בשיקול דעתה של הערכאה הדיונית בקביעת הפיצוי, אלא במקרים יוצאי דופן בהם חרגה הערכאה הדיונית באופן קיצוני משיעור הפיצוי הראוי (ע"פ 8745/08 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 30-31 (30.11.2011)). כן נפסק לא פעם כי יכולותיו הכלכליות של הנאשם לא אמורות להילקח בחשבון בקביעת שיעור הפיצוי הראוי, והיעדר יכולת כלכלית לא יצדיק התערבות מצד ערכאת הערעור (ע"פ 1287/14 פלוני נ' מדינת ישראל (5.8.2015)).

29. סוף דבר: אציע לחבריי כי נדחה את הערעור על שני חלקיו.

ש ו פ ט

השופט ס' ג'ובראן:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט א' שהם:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט מ' מזוז.

ניתן היום, ד' באלול התשע"ה (19.8.2015).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט
